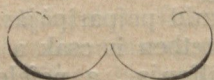

kepár. De a sors kegyetlenül méri a but szivére: ez a fia is meghal. És Tompán is az az érzés vett erőt, amilyen az Ábrahám szivét járta volna át, ha az angyal a pusztító kést nem ragadja ki kezéből....

Ezért volt olyan bánat-ködös Tompa lelke... s ez érzik meg költészetén is... Igaz barátot keres tehát, aki megérti lelkét... kiemenekül tehát a természet ölébe, ahol minden fájdalomnak társát megtalálja. Az őszi tájnak érzéssel teltebb rajza nem lehet, mint amilyent a kedves bánat poétája festett róla.

És most nézzük virágokról szóló... a virágok nyelven beszélő költeményeit... (Virágregék felolvasása.)

(V. L.)

GYAKORLATI FOGÁSOK ÉS ELJÁRÁSOK

Szemléltetés, megfigyelés. Különösen a gazdasági ismeretek tanításánál — bár minden tárgynál éppigy — értékes, célravezető és nélkülözhetetlen a megfigyelés és szemléltetés lehetőségének megteremtése, éppen ezért érdemes lesz róla néhány szót szólni e helyen is.

Az ismereteket nem lehet „megszerézni“, azokat — tanulni kell. Ez jut kifejezésre a „természeti és gazdasági ismeretek“ elnevezésben, mely a régi természetrajzot és gazdaságtant felváltotta az új Tantervben. Hogy ez a szemléltetés többé nem a szertár muzeumi preparátum, készítmény, gyűjtemény-halmazára szorítkozik, ez ma már mindenki által elfogadott elv, s éppen ezen mulik a szemléltetés és megfigyelés nagy jelentősége. A megfigyelés első feltétele, — már a gazdasági és természeti ismeretek szempontjából, — az *iskolakert*. Felmerül itt az a kérdés, hogy mit csináljon az olyan iskola, amelynek nincsen iskolakertje? Nem mondhatjuk azt, hogy mindegyiknek lehetne, — de soknak igen, csak meg kellene csinálni. Nem mintagazdaságra van itt szükség, hanem csupán néhány ágyra s ez még a városi iskolák udvarán is megvalósítható. De ha még ez is lehetetlen volna, két faláda és 4—5 cserép az ablakban is elegendő lesz ahhoz, hogy értékes megfigyeléseket nyerhessünk s a növényt ne pa-

pirmaséból vagy képen szemléltessük. A mi iskolánk a főváros
kellős közepén áll és udvarát nem kisebbíti meg az a 10—12 ágy
a fal mellett, melyet tanítványaink gondolnak, hol a buzától
kezdve az uborkáig sok minden nő, fejlődik, sőt még terem is.
Az érdem — természetesen — a gyermekeké, mi csak alkalmat
és irányítást szolgáltatunk. Jut itt munka, nézni- és megfigyelni
való mind a hat osztálynak bőven. Az óra első pár perce mindig
a tapasztaltak, a megfigyelték beszámolásával telik el. Sok problé-
ma, gazdasági kérdés oldódik itt meg szinte magától. A házi fel-
adatok nagyrésze is a kertből kerül ki. Veteményeink levelének,
termésének rajzolása, az elvégzett munka leírása, a megfigyelé-
sek feljegyzése, minden.

Mikor pedig télen beszorulnak a tanterembe, már összegyűj-
töttük az anyagot, ami a szemléltetéshez, megfigyeléshez kell.
Ez is közös munka eredménye. Egyik része a kiránduláskor gyűj-
tött anyag, a többi tanítványaink maguk hozzák, néha alkalmat-
lan tömegben. Mert, ha komoly és rendszeres munkát lát a gyer-
mek az iskolában, ha a magagyűjtötte holmi csakugyan előkerül
valamikor, hogy arról az egész osztály tanuljon, akkor hihetel-
lenül nagy az áldozatkészsége. Előkerít mindent, amire az iskolá-
nak szüksége van. Ha azután magunk sem sajnáljuk a fáradságot
s utána nézünk a dolognak, akkor olyan gazdag és csakugyan
használható szertárral rendelkezünk, melyet a leggazdagabb vá-
rosi iskola is megirigylhet.

Vakaródzott, hová és hogyan tért pihenni, haragszik a legyekre,
hogy ugat stb. és vége-hossza nincs a tanulmánynak. Pedig ezek-
ből tevődik össze a kutya, a gyermeki lélek kutyája s nem a
fejből, törzsből és a végtagokból.

Megfigyelésre a tanítás előtt is adhatunk utasítást. Pl.:
Nézzétek meg a tehenet, nemsokára arról tanulunk. Meglátom, ki
tud valami érdekeset, okosat mondani róla? Nem kell majd a
fejünket törni, hogy is indítsuk meg a tanítást. Csak legyen erőnk
a kellő időben elhallgattatni a sok kis tudóst! Az ujat pedig,
amit az órán hallott a tehenről, bizonyára ellenőrzi s megnézi
majd otthon is. És bizony mondom, ezzel pompásan elvégezte
leckéjét.

Még egyet. Ne feledkezzünk meg a gazdasági megfigyelések-
ről sem. A városi gyermeknek a piac, az üzlet, a gyár, a forgalom;
a falusinak a mezei munka nem új, csak nem nézi tudatosan. Ve-

zessük, irányítsuk ilyen szempontból is és hallgassuk meg mondanivalóját.

A megfigyelés, szemléltetés ilyen módja, ilyen szempontja lesz valóban értékes segédeszköze a tanításnak, amely azonkívül, hogy felkelti a tanuló érdeklődését, nagyban hozzájárul ahhoz is, hogy iskolamunkánkba belevonjuk a tanulók öntevékeny közreműködését is, nem is szólva arról, hogy az így — a tanuló saját munkájával — megszerzett ismeret lesz igazán a gyermek tulajdonává.

(S. L.)

Szerkesztői üzenetek

F. Ö. Nagyon sajnáljuk, hogy ezekután nem állhatunk rendelkezésére ebben az ügyben. Tiszteletpéldányt csak munkatársainknak küldhetünk.

Rákoscaba. Az 5300—926. M. E. rendelet értelmében megszűnik az ugynevezett „szanálási csökkentés“ mindazon nyugdíjasoknál, akiknek legalább 15 esztendei szolgálati idejük van, ezzel szemben a nyugdíjak 1931. évi szeptember 1-től csökkentés alá esnek az 5000—931., 7000—932. és az 1400—933. M. E. rendeletek alapján, a VIII. fizetési osztályban 31 százalékkal. Üdvözljük.

Érdeklődő. A Tanácsadót még e hónapban megkapja, türelem: többet fog kapni, mint gondolta! Üdvözlét!

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.